

Nulägesbeskrivning

Anna Sofia Wannerskog

*Delrapport 1 i serien
"Fördjupad boendedialog i Långängen, Göteborg"*

Nulägesbeskrivning -
delrapport 1 i serien "Fördjupad boendedialog i Långängen, Göteborg"
ANNA SOFIA WANNERSKOG

Delprojekt inom forskningsprojektet ReBo – Strategier för integrerad hållbar renovering av bostadsbestånd: fokus på perioden 'folkhemmet'
www.vgregion.se/rebo

Projektledning
Chalmers Arkitektur

Samverkanspartners
Bengt Dahlgren AB, Familjebostäder i Göteborg AB, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborgs stads bostadsaktiebolag, Göteborgs stad Stadsbyggnadskontoret, Göteborgs stadsmuseum, Halmstad Fastighets AB, Hyresgästföreningen Region Västra Sverige, PEAB, Ramböll Sverige AB, Stena Fastigheter AB, AB Stockholmshem, Västra Götalandsregionen, och White Arkitekter AB

Finansiärer
Formas-BIC, CMB - Centrum för Management i Byggsektorn, samt BeBo - Energimyndighetens beställargrupp för energieffektiva flerbostadshus

Grafisk design
Annika Danielsson

Omslag
Vinterfoto: Anna Sofia Wannerskog, Höstfoto: Chalmersstudent Urban Metabolism kurs 2012

Chalmers tekniska högskola
Institutionen för Arkitektur
Göteborg, 2013

Förord

Studierna inom “Fördjupad boendedialog i Långängen” har genomförts hösten 2012 och våren 2013 där arbetet har utförts i en arbetsgrupp bestående av Familjebostäder i Göteborg AB genom Sara Hamon och Liselotte Heintz, White Arkitekter AB genom Camilla Ottosson och Viktoria Walldin, Hyresgästföreningen genom Kim Weinehammer och Chalmers Arkitektur genom Kristin Andersson, Anna Sofia Wannerskog och Liane Thuvander. Delar av studien har utförts av White Arkitekter AB på uppdrag av Familjebostäder. “Fördjupad boendedialog Långängen” har letts av Camilla Ottosson på White Arkitekter AB och Liane Thuvander på Chalmers Arkitektur med ansvar för planering, genomförande och rapportering av studien i sin helhet.

Skriften “Nulägesbeskrivning” ingår i rapportserien “Fördjupad boendedialog Långängen” som består av en huvudrapport och 5 delrapporter: Nulägesbeskrivning (delrapport 1), Genskjutsintervjuer (delrapport 2), Enkätundersökning (delrapport 3), Gå-tur (delrapport 4) och Fokusgruppsintervju (delrapport 5).

Vi riktar ett varmt tack till Fastighetsägarna Centrala Hisingen och särskilt Pernilla Hallberg som bidragit med sina lokala kunskaper och dokument. Ett särskilt tack riktar sig till Familjebostäder och hyresgästerna i bostadsområdet Långängen. Ett ytterligare tack riktar sig till alla samverkanspartner och finansörer för att ha bidragit med sina erfarenheter och de medel som var förutsättningen för att överhuvudtaget kunna realisera projektet.

Liane Thuvander
Camilla Ottosson
December 2013

Innehållsförteckning

Förord

1.   Introduktion s. 6
      Bakgrund
      Långängen
      Syfte
2.   Långängen i siffror s.7
      Göteborgsbladet
      Vilka bor i Långängen?
      Vilka flyttar?
3.   Trygghetsvandringar i Långängen s.12
      Trygghetsvandring 2004
      Trygghetsvandring 2005
4.   undersökningar genomförda av Fastighetsägare s.13
      Centrala Hisingen
      Trygghetsundersökning: Trygghet på centrala Hisingen – en uppföljning 2006
      Kännedom- och attitydundersökningar 2007 – 2011
      Sammanfattning av den enkät som gjordes 2011
5.   Trygga, säkra, attraktiva stadsdelar s.17
      En utvärdering av lokala partnerskap mellan fastighetsägare
      Checklistan GG02

6.	Förstudie QPG Arkitekturer	s.19
7.	En kort reflektion	s.20
8.	Referenser	s.21

1. Introduktion

Bakgrund

Denna rapport är en del i ReBo – Folkhemmet, ett forskningsprojekt som drivs från Chalmers tekniska högskola, institutionen för arkitektur som ett samverkansprojekt mellan forskare och partners från byggbranschen, dvs. olika företag och organisationer. I denna rapport beskrivs resultat från en studie inom det delprojekt eller case som studerat bostadsområdet Långängen i Göteborg och som kallas för “Fördjupad boendialog i Långängen”. Dialogprocessen innefattar en rad olika aktiviteter och metoder, varav nulägesbeskrivning är en.

Långängen

Långängen är ett bostadsområde med flerbostadshus som ligger på Hisingen i Göteborg mellan Wieselgrensplatsen och Kvillestaden, ett nytt område som växer fram vid Backaplan, se figur 1. Långängen tillhör stadsdelen Lundby. I området Långängen finns en sammanhängande bebyggelse som är byggd i början av 1950-talet.

Figur 1. Bild över området Långängen i Göteborg. Källa: eniro.se och openstreetmap.org

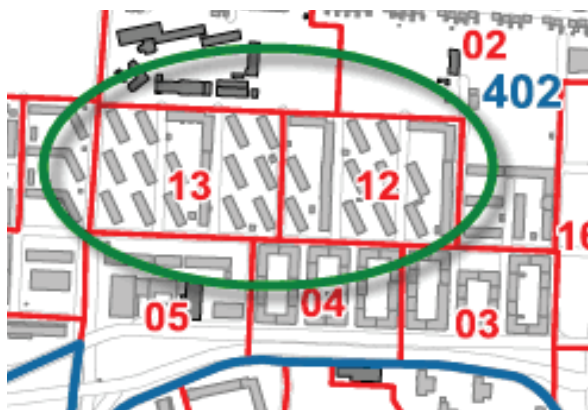
Syfte

Syftet med nulägesbeskrivningen är att ge en bild av Långängen vad gäller befolkningens sammansättning och beskrivning av området. Rapporten är en genomgång och kortfattad redogörelse av tillgänglig statistik, samt projekt och studier som genomförts i området med fokus på sociala aspekter. Nulägesbeskrivningen utgör också en grund för det fortsatta arbetet med “Fördjupad boendialog i Långängen”.

2. Långängen i siffror

Göteborgsbladet

Göteborgs stad ger årligen ut en sammanställning med statistik över stadens alla stadsdelar: Göteborgsbladet. I Göteborgsbladet kan man läsa om befolkningsmängd, inkomstnivåer, utbildningsnivåer och mycket mer. Göteborgsbladet publiceras på Göteborgs stads hemsida och informationen är fri att hämta för alla. Är man intresserad av mer specifik information om ett visst bostadsområde, som i detta fall Långängen, får man efterfråga information om det berörda basområdet hos Enheten för Samhällsanalys & Statistik, Göteborgs stad. Siffrorna i detta avsnitt är till största del tagna ur Göteborgsbladet för år 1996, 2002, 2011 och 2012. Figur 2 visar Långängen, eller basområde 40212 och 40213, SDN Lundby i primärområdet Kvillebäcken, Göteborg.

Figur 2. Långängen tillhör basområden 40212 och 40213. Källa: Stadsledningskontoret, Göteborgs stad.

Vilka bor i Långängen?

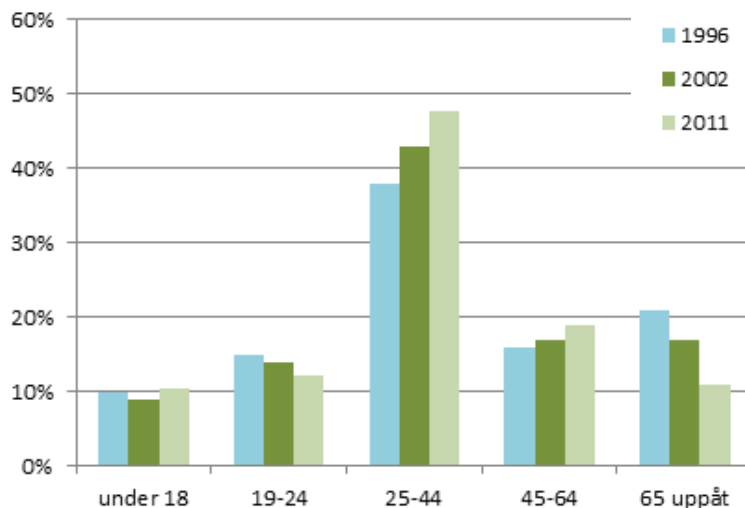
2011 bodde 1245 personer i området, varav ca hälften kvinnor och hälften män.

Åldersfördelning i området:

- ca 10 % av befolkningen är under 18 år, jämfört med Göteborgs ca 20 %. (År 2002: ca 9 %)
- 12 % eller ca 150 personer är unga vuxna, 19-24 år gamla. (År 2002: ca 14 %)
- ca 19 % är mellan 25-29 år.
- ca 29 % är mellan 30-44 år. (Gruppen 25-44-åringar utgjorde år 2002 ca 43 %)
- 19 % är mellan 45-64. (År 2002: ca 17 %)
- ca 11 % är från 65 år och uppåt. (År 2002: ca 17 %)

Jämfört med Göteborgsgenomsnittet bor det inte särskilt många barn i området. Andelen invånare under 18 år är dock lika stor som andelen invånare över 65 år. Likaså är gruppen unga vuxna (19-24 år) lika stor som gruppen över 65 år. Om man lägger ihop antalet invånare mellan 19 och 29 år utgör de 32 % av Långängens befolkning. Tillsammans med gruppen barn (under 18 år) utgör de 43 % av befolkningen. Den grupp som är i förvärvsarbetande ålder (19-64 år) utgör ca 70 % av invånarna i Långängen.

Ser man på siffrorna från år 2002 kan man se att den största förändringen skett i gruppen 25- till 44-åringar. Den utgjorde år 2011 50 % av Långängens befolkning mot 43 % för tio år sedan. Den andra större förändring som skett är en minskning av gruppen 65 + från 17 % år 2002, till 11 % i 2011 års statistiska redovisning, Figur 3.

Figur 3. Åldersfördelning i området. Baserat på siffror från Göteborgsbladet 1996, 2002 och 2011.

Olika ursprung:

Ca 30 % av de boende i Långängen är födda i ett annat land än Sverige, en minskning med 7 % sedan 2002. Detta är en högre siffra än Göteborgsgenomsnittet där ca 20 % är födda utomlands, en siffra som såg likadan ut år 2001.

Utbildningsnivå:

Något fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning i området. Totalt har ca 40 % högskoleutbildning, jämfört med Göteborgs genomsnitt som är ca 50 %. År 2002 var det ca 17 % av Långängens invånare som hade eftergymnasial utbildning.

Medelinkomst:

Medelinkomsten är något högre för män än för kvinnor i området. Den genomsnittliga årsinkomsten är ca 190 000 kr, jämfört med Göteborgs 243 000 kr/år. Detta är detsamma som drygt 15 800 kr/mån i Långängen, medan genomsnittet i Göteborg i stort är 20 250 kr/mån.

Arbetslöshet:

Arbetslösheten i området var i oktober 2010 11,5%. Detta kan jämföras med hur det såg ut i Långängen år 2002, då arbetslösheten var 6,3 %, alltså betydligt lägre. I oktober 2012 låg den genomsnittliga arbetslösheten i Göteborg på 6,7 %.

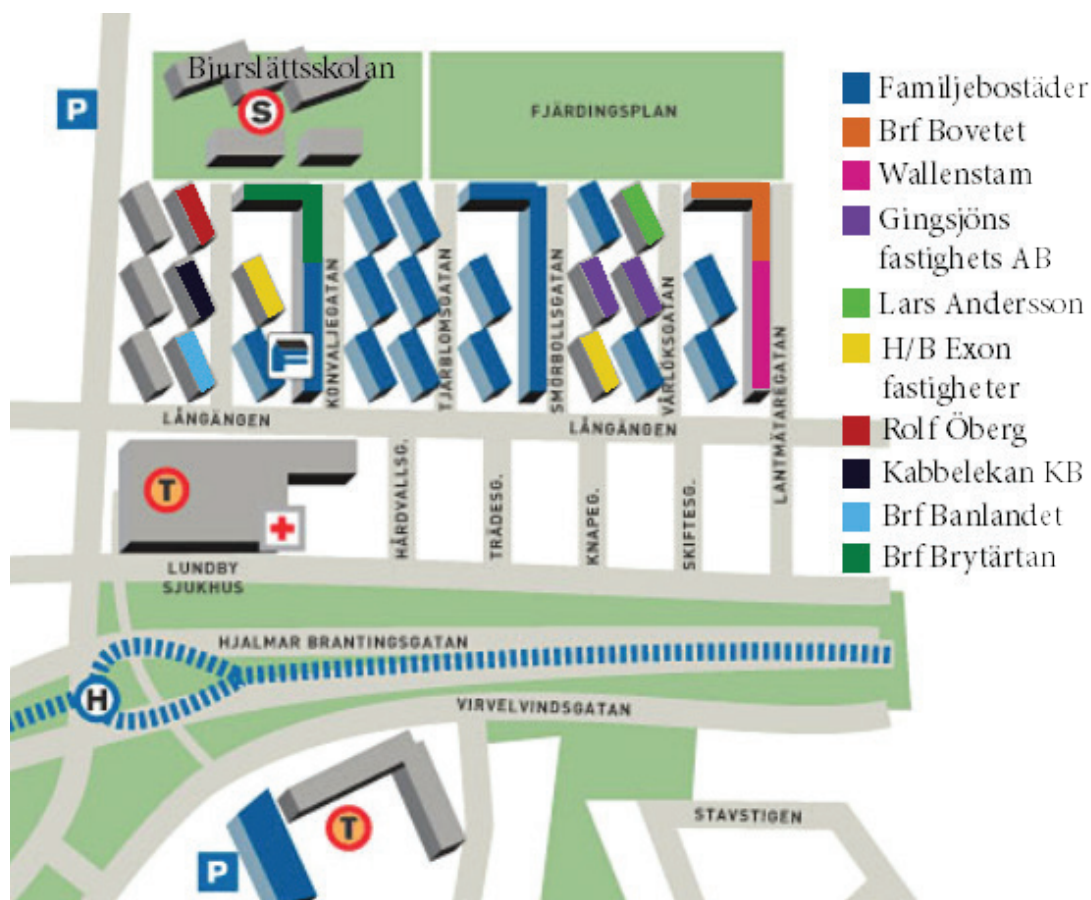
Pendling:

Det finns ca 50 arbetstillfällen (arbetsplatser) i området, att jämföra med den arbetande befolkningen som uppgår till ca 620 personer. Minst 570 personer lämnar alltså området varje dag för att arbeta, vilket motsvarar ca 50 % av Långängens hela befolkning. Antalet arbetstillfällen i området har fördubblats sedan 2002, då det fanns 24 arbetstillfällen i Långängen.

Bostäder:

I området finns 870 lägenheter i flerbostadshus. Av dessa äger Familjebostäder 501 stycken, eller 57 %. Av Familjebostäders bestånd är hälften ettor, resten är tvåor och treor. Ungefär en tredjedel av områdets bostäder byggdes på 1940-talet. Drygt två tredjedelar byggdes mellan år 1951-60.

Ägare utöver Familjebostäder är bl. a Krister Helgesson, Isebäcks Fastighets AB, Walter Persson, Hegelberg, Wallenstam (uppgifter från 2005) samt bostadsrättsföreningar och privatägda bostäder, Figur 3.

Figur 4. Några av fastighetsägarna i Långängen. Källa: Familjebostäders hemsida, övriga fastighetsägare utöver Familjebostäder tillagda efter mailkontakt med Pernilla Hallberg, FCH

Boendekostnad:

Hyran för ett rum och kök i Familjebostäders bestånd i Långängen är 1194 kr/m². Två rum och kök kostar 950 kr/m², tre rum och kök är billigare med en hyreskostnad som ligger på 857 kr/m². En liten trea på 66 m² kostar alltså 4714 kr/månad (bovärd Familjebostäder). Den genomsnittliga hyreskostnaden i Göteborg låg år 2011 på 1025 kr/m². Då räknar man med en genomsnittlig lägenhetsyta på 66 m². Hyran för en lika stor trea som i exemplet ovan skulle då vara 5638 kr/månad (SCB 2012).

Vilka flyttar?

Mellan 2006-2010 skedde en marginellt liten nettominskning av befolkningen i Långängen. Siffror från 2002 visar att befolkningens mängd var densamma då som idag, 1245 invånare. Utifrån den statistik som finns att tillgå kan man se att andelen invånare mellan 25-44 år ökat i Långängen. Ser man på utvecklingen sedan 1996 (se Figur 3) blir detta ännu tydligare. Man kan även se att antalet invånare med eftergymnasial utbildning ökat, medan andelen boende i åldrarna över 65 år stadigt minskat sedan 1996, likaså gruppen unga vuxna mellan 19-24 år. Mellan åren 2002 – 2011 har även gruppen invånare födda utomlands minskat. De slutsatser man kan dra är att invandrare och äldre är grupper som flyttat från Långängen, medan människor i förvärsarbetande ålder med eftergymnasial utbildning flyttat till Långängen.

3. Trygghetsvandringar i Långängen

En trygghetsvandring innebär att en grupp människor går igenom ett område och systematiskt inventerar det ur trygghetssynpunkt. Grundtanken är att de som bor och verkar i området har störst kännedom om det och att deras erfarenheter är viktiga att ta tillvara.

Trygghetsvandring 2004

En trygghetsvandring genomfördes av Medborgarkontoret Lundby en kväll i februari 2004. Deltagarna var boende i området, representanter från stadsdelsförvaltningen, polisen, Park- och naturförvaltningen, Stadsbyggnadskontoret, Trafikkontoret och fastighetsägarna i området. Syftet med vandringen var att fundera på den fysiska miljön, och titta på området ur tre olika perspektiv – *skötsel och underhåll, bebyggelsen och olika anläggningars utformning och stadsplanens utformning*. Efter trygghetsvandringen sammanställdes en rapport, Trygghetsvandring i Långängen (2004), med 14 punkter där man föreslog förbättringar.

Trygghetsvandring 2005

En uppföljande trygghetsvandring genomfördes i oktober 2005. Vid detta tillfälle tittade man på ett utökat antal platser i Långängen. Upplägget var detsamma som föregående år, medan deltagarna delvis kom från lite andra håll. Vid denna vandring följde även lokala handlare med. Syftet med vandringen var att följa upp den vandring som genomfördes ett och ett halvt år tidigare. I sammanställningen efter trygghetsvandringen, Trygghetsvandring Långängen 2 (2005), skriver man att man skall undersöka möjligheten att åtgärda vissa problem som belysts, fram för allt från Trafikkontorets-, Park-och Naturförvaltningens-, samt fastighetsägarnas sida. De flesta av förslagen och synpunkterna var av "akut" underhållskaraktär – t.ex. felvända trafikskyltar, trasiga armaturer, klotter. Mycket av det som kom upp åtgärdades snarast.

4. Undersökningar genomförda av Fastighetsägare Centrala Hisingen

Trygghet på centrala Hisingen – en uppföljning 2006

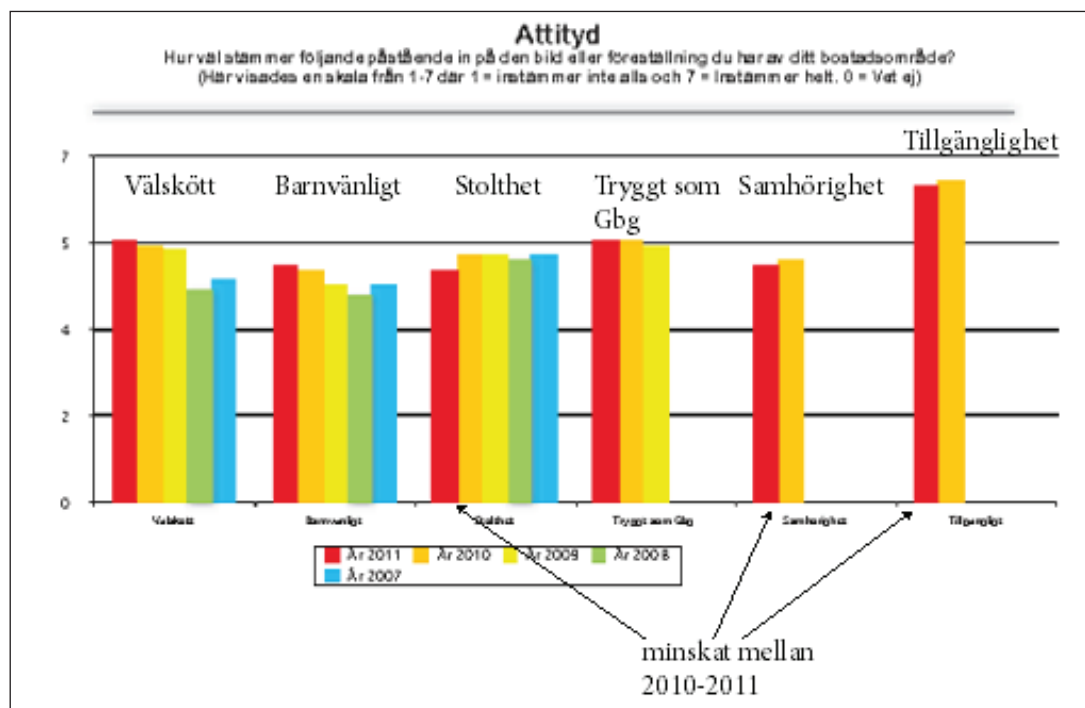
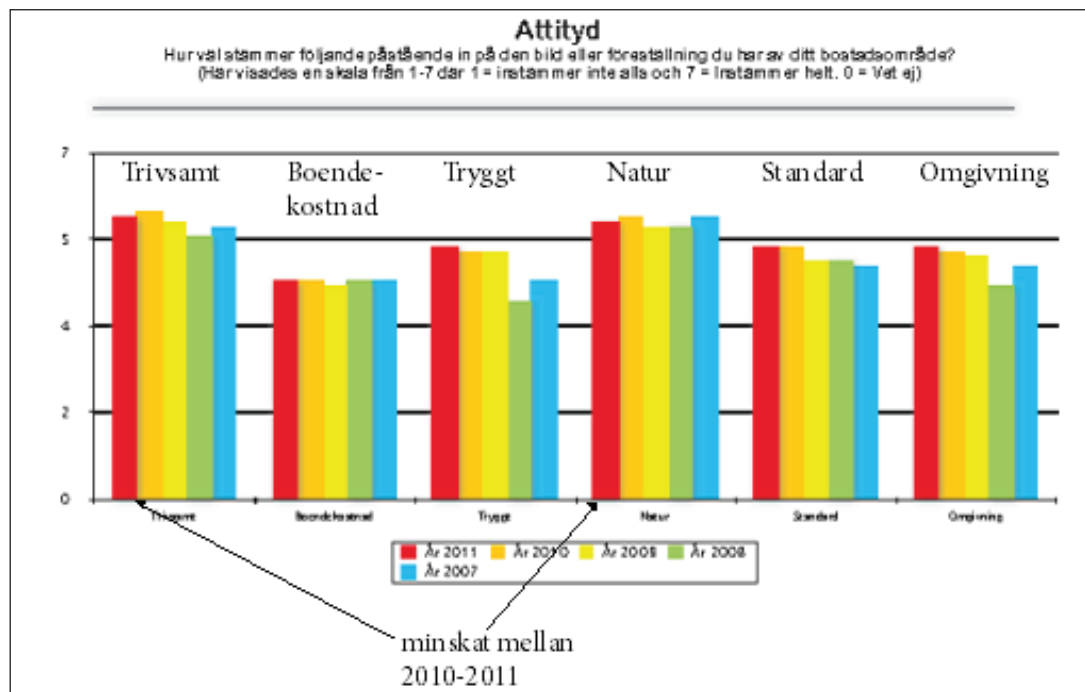
Kartläggningen “Trygghet på centrala Hisingen - en uppföljning” genomfördes 2006, med syfte att fungera som ett verktyg i ett konkret trygghetsarbete (Malm 2006). Den genomfördes på uppdrag av Fastighetsägare Centrala Hisingen (FCH) och var en uppföljning av en kartläggning som genomfördes år 2002. Fokus i kartläggningen var att ge en faktisk bild av brottsligheten på Centrala Hisingen och invånarnas känsla av trygghet i området (utomhus). Man genomförde en enkätundersökning som omfattade 390 svarande födda 1987 eller tidigare.

94 % av de som medverkade i undersökningen såg brottslighet på Centrala Hisingen som ett problem. 47 % kände sig otrygga om de gick ut ensamma en sen kväll i sitt bostadsområde, en andel som ökat sedan 2002. 20 % av kvinnorna valde att stanna hemma på kvällen. I Långängen var de svarande mer oroliga för att utsättas för våldsbrott än på andra delar av Hisingen. Kartläggningen visade att den otryggaste offentliga miljön på Centrala Hisingen upplevdes vara vid spårvagnshållplatsen/gångtunneln vid Wieselgrensplatsen. Mellan 2002 och 2006 minskade antalet brott på Centrala Hisingen, men invånarnas upplevelse var dock den motsatta – många upplevde det som att brottsligheten hade ökat. En förklaring som anges i undersökningen är att andelen synliga störningar (exempelvis klotter) ökat. Totalt hade 22 % av invånarna utsatts för brott under året, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet som år 2010 var 23 % (BRÅ 2012).

Kännedom- och attitydundersökningar 2007 – 2011

Mellan år 2007 och 2011 genomförde FCH fem årligen återkommande undersökningar med boende på Centrala Hisingen. Vid första tillfället år 2007 deltog även boende i övriga Göteborg. I undersökningarna har man pratat med boende på Centrala Hisingen, inte enbart med boende i Långängen. Vissa av de frågor de boende tagit ställning till kan sägas allmängiltiga för hela Hisingen och gäller då även för Långängen. Figur 5 visar hur invånarnas inställning till några utvalda aspekter av att bo på Centrala Hisingen varierat

mellan 2007-2011. Man har värderat ett antal påståenden utifrån en skala mellan 1-7, där ett är lika med “instämmer inte alls”, och sju är “instämmer helt”. Staplarna läses från höger (2007) till vänster (2011):

Figur 5. Invånarnas inställning till utvalda aspekter av att bo på Centrala Hisingen
Källa: Hanne K Larssen AB, 2011

Sammanfattning av den enkät som gjordes 2011

I en undersökning som genomfördes 2011 är respondenterna mest nöjda med *tillgängligheten* (hur lätt det är att ta sig mellan arbete/hem/skola/bio/affärer mm med cykel/promenad/kollektivtrafik), därefter kommer *trivsel*, följt av *närhet till natur-och grönområde*. De föregående tre påståenden var de som fick högst betyg även 2010. När det gäller frågan om *trygghet* är skillnaden ganska stor mellan hur viktigt man tycker att det är och hur väl bostadsområdet motsvarar detta. Man tycker inte att området motsvarar ens krav på trygghet. Det som anses vara den minst viktiga faktorn för att man ska trivas är känslan av *samhörighet med sina grannar*. Man tycker att det är viktigt att *boendekostnaden* är låg, men detta stämmer inte så väl överens med hur man upplever boendekostnaden i området. Wieselgrensplatsen är den plats på Centrala Hisingen som fått högst värde vad det gäller *närheten till grönområden*, men lägst vad det gäller *upplevelsen av trygghet* av respondenterna. Respondenter över 40 år värderar i genomsnitt de olika aspekterna som tas upp högre än de yngre respondenterna. Störst är skillnaden när det gäller *bostadens standard*, *vacker omgivning* och *samhörighet med grannar*. Kvinnor gav högre betyg på samtliga punkter i undersökningen, fränsett *trygghet* och *boendekostnad*.

I enkäten från 2011 finns fler öppna frågor än i undersökningarna från tidigare år. Därmed fanns större möjlighet att lämna åsikter och kommentarer. Exempel på åsikter som kommer fram är:

Gustav Dahléngsgatan - här vill många öka tryggheten. Långängen ("Dåligt belyst").
Wieselgrensplatsen ("Känns öde", "Tunneln", "Tunnlar och hållplats", "Korsningen" - dessa vill man göra någonting åt).

Figur 6. Några av de platser som nämns i enkäten från 2011. Källa: www.openstreetmap.org

5. Trygga, säkra, attraktiva stadsdelar

En utvärdering av lokala partnerskap mellan fastighetsägare

År 2009 genomfördes en utvärdering av lokala partnerskap mellan olika fastighetsägare av bland annat Förvaltnings AB Framtiden och Fastighetsägare Centrala Hisingen (FCH). I rapporten "Trygga, säkra, attraktiva stadsdelar" (Holmberg 2009) kan man även hitta fakta om hur och varför FCH bildades 2002.

- I sammanställningen konstateras att den polisanmälda brottsligheten på Centrala Hisingen har minskat med 24 % mellan åren 2003 – 2008.
- Från år 2003 till år 2008 minskade polisanmälningarna av bostadsrelaterade brott med 63 %.
- Samtidigt ökade våldsbrottsligheten i området med 12 % mellan åren 2003 – 2008.
- År 2008 svarade 44 % att det är mycket bra att bo på Centrala Hisingen, jämfört med 29 % år 2002.

Samtidigt som brottsligheten minskade mellan 2003 – 2008 har andelen invånare som tror att brottsligheten ökat under samma period blivit fler. En förklaring som anges för denna paradox är den påverkan medias rapportering har på uppfattningen om hur tryggt ett område är. Man noterar också att det är de saker vi ser och upplever som spelar roll, inte den faktiska brottsligheten i sig – utan summan av de otrygghetssignaler som vi tar in via ett flertal olika kanaler som t ex den fysiska miljön. Stadsmiljön och stadsplaneringen har betydelse som trygghetssignal. Det handlar inte enbart om att sköta om och ta hand om den fysiska miljön, utan även om att kommunicera med de boende ofta och genom olika kanaler om vad som händer i stadsdelen och vad FCH gör. Som boende behöver man se att någon har omsorg om den egna stadsdelen. FCH ser som en utmaning att hitta strategier för att omsätta den positiva utvecklingen i området i ökad trygghet för de boende.

Checklistan GG02

FCH började sitt arbete genom att använda sig av ett fastighetsbesiktningsskema som arbetats fram i Gamlestaden och Gunnared – Checklistan GG02 med syfte att öka tryggheten i bostadshusen i området. Metoden gick ut på att medlemmarna i FCH fick en besiktning av den aktuella fastigheten genomförd. Efteråt gick man tillsammans igenom hur de identifierade problemen kunde åtgärdas. Ett år senare gjordes en återbesiktning. Denna arbetsmetod visade på mycket konkreta resultat på brottsligheten på Centrala Hisingen, och har enligt rapporten följts upp år 2008. I uppföljningen kan man se hur bostädernas utvändiga utseende och skötsel har en direkt påverkan på brottsligheten och innebär en förbättring av boendemiljön. Ytterligare en förändring på Centrala Hisingen som skett mellan åren 2005 - 2007 och som haft påverkan på tryggheten i området, är att andelen socialt boende som tidigare varit högt koncentrerat till Centrala Hisingen under perioden spreds ut över fastighetsägarnas hela bestånd.

I utvärderingen nämns också att man använt sig av trygghetsvandringar som metod för att diskutera kring bostadsområdena på Centrala Hisingen. Totalt har ca 20 vandringar genomförts på Centrala Hisingen, varav två stycken i Långängen.

Mellan år 2006 – 2008 ägde “omfattande kriminella handlingar med kopplingar till de grävsta kriminella gängerna” rum i området vilket gavs stort utrymme i media. Många av de lokaler där dessa aktiviteter skedde har sedan rivits, vilket förändrat situationen för de som bor i området. Under 2008 bedrevs ett projekt kring problematiken med våld i nära relationer.

Sammanfattningsvis ger utvärderingen en bild av Centrala Hisingen som en allt säkrare stadsdel, som av de boende uppfattas som allt mer attraktiv – men otryggheten (fram för allt knuten till vissa enskilda platser som Wieselgrensplatsen) liksom oron för brottslighet har man inte lyckats rå på.

6. Förstudie QPG Arkitekter

QPG Arkitekter gjorde 2011 en förstudie och karaktärisering av Långängen på uppdrag av Familjebostäder. Sammanfattningsvis gjordes en beskrivning av områdets fysiska form och karaktär. Man kom även med förslag och idéer till åtgärder vid en framtida renovering. Studien behandlar inte fastigheternas inre miljö. Man konstaterar att Långängen har ett intressant läge med närheten till nya projekt som nya Kvillestaden, samt till centrum. Man nämner att Familjebostäder gjort punktinsatser, men nu vill få ett helhetstänkande. En önskan från Familjebostäders sida är att skaffa en samsyn hos alla inblandade – de boende, projektörer och förvaltare.

QPG ser Långängen som ett område som skulle kunna utvecklas till en länk mellan nya Kvillestaden och redan upp vuxna delar av Hisingen längre västerut. Man anser att det är svårt att orientera sig i området, men ser värden som grönska, äkthet i material, fin skala och nätta lösningar. I utemiljön saknar man sammanhängande element, när det gäller t ex utemöbler, samt att det är en brist att vissa av grönytorna ligger vid fasader där entréer saknas. Dessa platser blir lätt oanvända. Man konstaterar att det saknas ett samlat grepp vad det gäller områdets belysning, samt att komplementbyggnader står relativt slumpartat utplacerade mellan byggnaderna. Även när det gäller entréerna saknas en övergripande tanke. Själva husen är enkla med subtil detaljering, som exempel nämns entréerna vilka i vissa fall bytts ut utan någon hänsyn till originalutförande. Avslutningsvis föreslår QPG åtgärder som gäller bostadshusen (entréer, skyltning, markbeläggning, balkonger m.m.), komplementbyggnaderna (fasader, tak, belysning m.m.) samt gårdsrummen (gårdar – här föreslås en närmare analys, gator samt belysning).

7. Kort reflektion

Långängen framträder som ett område med blandad befolkning ålders- och nationalitetsmässigt, där nära hälften av befolkningen är i åldersgruppen 25-44 år. Bostadsbeståndet utgörs till största del av mindre lägenheter vilket indikerar att det finns många ensamhushåll här. Man har närhet till grönska och till kommunikationer, vilket uppskattas av de boende. Känslan av stolthet har minskat, samtidigt som man nämner att man ser fram emot hur området kommer utvecklas när nya Kvillestaden byggs. Långängen är ett litet område med många olika fastighetsägare, där den största ägaren är allmännyttiga Familjebostäder.

Befolkningen i området dras med en känsla av otrygghet, detta trots att brottsligheten i Långängen är densamma som det svenska riksgenomsnittet, samt att den faktiska brottsligheten minskat under senaste åren. Trygghet är ett återkommande tema i de undersökningar som genomförts. Trots att brottsligheten minskat har känslan av otrygghet ökat, något som delvis kan bero på medias rapportering.

I de öppna frågorna i FCH-s årliga enkätundersökning 2011 framkom vissa förslag och idéer på hur man kan höja de grönområden som finns, någonting man borde ta med sig i framtida arbete.

Det är svårt att avläsa utifrån de undersökningar som gjorts hur engagemanget ser ut i Långängen. Vilka mötesplatser och föreningar finns?

Man har inte heller tittat närmare på bostäderna i någon av undersökningarna.

S. Referenser

Statistik

Göteborgsbladet 1996, 2002, 2011 och 2012, Enheten för Samhällsanalys & Statistik, Göteborgs stad

Rapporter

Holmberg, Helena (2009) Trygga, säkra, attraktiva stadsdelar - en utvärdering av lokala partnerskap mellan fastighetsägare, Kunskapsproduktion AB

Hanne K Larssen AB (2007-2011) Kännedom- och attitydundersökningar Centrala Hisingen 2007 – 2011

Malm, Ulf (2006) Trygghet på centrala Hisingen – en uppföljning 2006, Malm kommunikation AB

Trygghetsvandring i Långängen (2004), Medborgarkontoret Lundby

Trygghetsvandring Långängen 2 (2005), Medborgarkontoret Lundby

QPG arkitekter (2011) Långängen renovering version ett

Internet

Statistiska Centralbyråns hemsida: www.scb.se,

Familjebostäders hemsida: www.familjebostader.goteborg.se

Brottsförebyggande rådets hemsida: www.bra.se/bra.html

Karta från open streetmaps hemsida: www.openstreetmap.org

- alla hemsidor besöktes oktober 2012

Personliga kontakter

Pernilla Hallberg, verksamhetschef Fastighetsägare Centrala Hisingen (mail oktober 2012)

Tobias Sundberg, bovärd Familjebostäder (telefonsamtal 120925)

Sammanfattning

Nulägesbeskrivningen är en genomgång och kortfattad redogörelse av tillgänglig statistik, samt projekt och studier som genomförts i området Långängen i Göteborg med fokus på sociala aspekter. Syftet är att ge en bild av Långängen vad gäller befolkningens sammansättning och en beskrivning av området. Utifrån studien framträder Långängen som ett område med blandad befolkning åldermässigt och nationalitetsmässigt, där nära hälften av befolkningen är i åldersgruppen 25-44 år. Bostadsbeståndet utgörs till största del av mindre lägenheter. Man har närhet till grönska och kommunikationer, vilket uppskattas av de boende. Känslan av stolthet har minskat, samtidigt som man nämner att man ser fram emot hur området kommer utvecklas när nya Kvillestaden byggs. Långängen är ett litet område med många olika fastighetsägare, där den största ägaren är allmännyttiga Familjebostäder. Befolkningen i området dras med en känsla av otrygghet, detta trots att brottsligheten i Långängen är densamma som det svenska riksgenomsnittet, samt att den faktiska brottsligheten minskat under senaste åren. Trygghet är ett återkommande tema i de undersökningar som genomförts. Man har inte tittat närmare på bostäderna i någon av undersökningarna.

CHALMERS

Chalmers Tekniska Högskola
Institutionen för Arkitektur